

Juryrapport Excellente Scholen 2015
het Mozaïek (locatie Eimerssingel-Oost en locatie
Zwanebloemlaan), Arnhem

Schoolrapport Excellente Scholen 2015 (po)
19US-0 en 19US-1 het Mozaïek (basisonderwijs)
Arnhem

Contactgegevens

Naam contactpersoon	Mevr. Carola Peters
Telefoonnummer	06-29 58 08 66
Emailadres	info@mozaiekarnhem.nl

1. Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

Het Mozaïek stelt zich kandidaat voor het predicaat Excellente School, omdat ze een ambassadeur en inspirator wil zijn voor met name scholen in achterstandswijken en specifiek de 'zwarte scholen'. Hiermee wil ze het leren met en van elkaar bevorderen.

Ze kunnen uitdragen en laten zien dat:

- ze een fantastisch vak hebben waarin ze veel kunnen betekenen voor kinderen, hun toekomst en de samenleving;
- het wel degelijk mogelijk is om met deze doelgroep veel te bereiken, zowel pedagogisch als didactisch;
- in een professionele werkcultuur continu ontwikkeling gaande is en er een onderzoekende houding is naar hoe ze het onderwijs kunnen verbeteren en verbeteringen kunnen borgen. Daarnaast willen ze het publieke debat voeden over de onderwijskwaliteit en het draagt bij aan hun beeld van wat excellent onderwijs inhoudt.

2. Excellentieprofiel van de school

2.1 Beschrijving excellentieprofiel

In haar aanmelding beschrijft het Mozaïek het excellentieprofiel, de relatie met de algemene aanpak en de doelen die ze met het excellentiebeleid beoogt, als volgt.

Het excellentieprofiel van de school

De school streeft excellentie na in haar functioneren als lerende gemeenschap (verbetercultuur) en in het behalen van goede resultaten. Dit om een basis te leggen voor kinderen en hun kansen voor succes in de toekomst te vergroten, kansen die passen bij hun mogelijkheden.

Dat betekent voor de school dat:

- de visie omgezet wordt in handelen en er een gemeenschappelijke 'mindset' is: effectief onderwijs geven;
- de leerkracht ertoe doet: hij heeft de juiste mentale instelling en weet dat hij het verschil kan maken;
- ze zich focust op het ontwikkelen van individuele en collectieve capaciteiten van medewerkers.

Relatie van het profiel met de algemene aanpak door de school

Het excellentieprofiel is van grote invloed op de kwaliteit van het onderwijs. Het zorgt ervoor dat er deskundige en bevlogen leerkrachten voor de klas staan, die weten dat zij belangrijke beïnvloeders zijn van het leerproces van kinderen en dus van de resultaten die kinderen behalen.

Leerkrachten:

- hebben hoge verwachtingen van kinderen en zorgen dat kinderen hoge verwachtingen van zichzelf hebben;
- geven bagage aan kinderen mee en leren hen vaardigheden aan, met name op het gebied van de basisvaardigheden en specifiek op het gebied van taal;
- richten zich op het aanleren van leerstrategieën, het oplossen van problemen en zetten hen tot denken aan;
- stellen doelen die ze met kinderen bereiken, rekening houdend met onderwijsbehoeften;

- zorgen voor een leeromgeving waarin kinderen betrokken zijn bij hun leren;
- laten kinderen groeien door feedback te geven op taak-, proces-, zelfregulatie en persoon. Leerkrachten worden geschoold, getraind, ondersteund en begeleid om het pedagogisch en didactisch vermogen te ontwikkelen om te komen tot kwalitatief goed onderwijs waarin kinderen zich veilig voelen, komen tot samenwerking en zich de leerstof eigen maken. Hierbij nemen taalontwikkeling, coöperatieve leerstrategieën en groepsvorming een belangrijke plek in.

Doelen die de school met het excellentieprofiel beoogt

De beoogde doelen van het excellentie profiel zijn deze.

- Uit kinderen halen wat erin zit, wat zich vertaalt naar goede resultaten passend bij de kinderen.
- Kinderen laten doorstromen naar een zo hoog mogelijke vorm van voortgezet onderwijs die bij hun mogelijkheden en talenten past.
- Een samenwerkend lerend team dat zich continu wil verbeteren.

Doelgroep

Alle kinderen op school vormen de doelgroep, omdat we kijken naar de onderwijsbehoeften van kinderen. De school staat in een onderwijsvoorrangsgebied. Dit brengt met zich mee dat kinderen veelal uit gezinnen met sociaal economische achterstanden komen, van allochtone afkomst zijn en laagopgeleide ouders hebben. Statistisch gezien hebben deze kinderen later minder kansen om succesvol te zijn in de samenleving.

Voor de school betekent dit dat er taal- en ontwikkelingsachterstanden weg te werken zijn om zo de talenten van kinderen goed te ontwikkelen, zodat er geen belemmering is voor hun verdere ontwikkeling en schoolloopbaan. Hierbij is structurele samenwerking met ouders, de peuterspeelzaal en de schoolomgeving van essentieel belang.

2.2 Beschrijving aanpak, resultaten, borging en evaluatie

Over aanpak, resultaten, borging en evaluatie van het excellentieprofiel schrijft de school het volgende in haar aanmelding.

Gehanteerde aanpak

De school:

- legt de prioriteit bij de basisvaardigheden en specifiek bij het taalonderwijs; dit zijn de sleutels tot succes voor verdere ontwikkeling;
 - werkt handelings- en opbrengstgericht om door de school gestelde doelen te behalen;
 - richt zich op het verbeteren van leerkrachtgedrag door scholing/training, coaching/begeleiding, intervisie/professionele leergesprekken, de gesprekscyclus en leren van en met elkaar;
 - investeert, uitgaand van 'hoe jonger de achterstanden aangepakt worden, des te beter', intensief in de samenwerking met de peuterspeelzaal in de vorm van:
 - o een startgroep waarbij een leerkracht het opbrengstgericht werken in de peuterspeelzaal tot stand heeft gebracht;
 - o de voorschoolgroep waarbij een peuterspeelzaalleidster als dubbele bezetter functioneert in de school.
- Beide projecten met als doelen:
- o van en met elkaar leren en daarmee de achterstanden zo vroeg mogelijk gericht en planmatig verkleinen;
 - o een doorgaande lijn bevorderen, zodat alle leertijd optimaal benut wordt. Daarnaast wordt intensief samengewerkt met ouders om de ontwikkeling van kinderen te bevorderen.
- Ouders van onderbouw kinderen krijgen driewekelijks ondersteunende workshops van een leerkracht om de (taal)ontwikkeling van hun kind te stimuleren.
 - In de groepen 3 worden ouders betrokken bij het aanvankelijk leesproces van hun kind.
 - Met ouders worden kind-, voortgangs- en rapportgesprekken gevoerd.
 - Voor ouders worden ouderbijeenkomsten georganiseerd waarbij thema's die stimulerend zijn voor de ontwikkeling van kinderen aan de orde komen.

Wijze waarop doelen worden gerealiseerd

De specifieke aandacht voor taal krijgt voor een groot deel vorm in woordenschatonderwijs. Dit is voor de midden- en bovenbouw gebaseerd op het concept van Marianne Verhallen, dat weer gebaseerd is op de viertakt van Carolien Schouten-van Parreren. In de onderbouw heeft de school samen met Alois Ruitenbeek een eigen woordenschatprogramma ontwikkeld gebaseerd op diverse onderzoeken. De belangrijkste hiervan zijn:

- Nelson, K. (1996). *Language in Cognitive Development*;
- Schneider, W., Pressley, M. (2010). *Memory Development Between Two and Twenty*;
- Tomasello, M. (2003). *Constructing a Language: A Usage-Based Theory of Language Acquisition*;
- Bacchini, S. (2012). *Eerste hulp bij tweede taal: experimentele studies naar woordenschatdidactiek voor jonge tweedetaalverwervers*;
- SLO/Universiteit van Amsterdam (2010). *Taaldoelen VVE*.

Voor het optimaal lesgeven van leerkrachten en het stellen van prioriteiten als school, heeft de school gebruik gemaakt van onderzoeken van onder andere: - Robert Marzano; - John Hattie.

Voor het coöperatief leren heeft de school gebruik gemaakt van onderzoeken van: - Spencer Kagan.

Voor het tot stand laten komen van een verbetercultuur is gebruik gemaakt van onder andere: - Richard Dufour; - Michael Fullan.

Het vve-beleid (voor- en vroegschoolse educatie) en ouderbetrokkenheid zijn gebaseerd op diverse onderzoeken door de jaren heen.

Mate waarin doelen zijn gerealiseerd

Uit kinderen halen wat erin zit, wat zich vertaalt naar goede resultaten passend bij de kinderen: leerkrachten die langer aan het Mozaïek zijn verbonden zijn, behalen over het algemeen goede resultaten met kinderen, passend bij hun mogelijkheden; dit in vergelijking met scholen met dezelfde leerlingenpopulatie. Tijdelijk personeel of personeel dat voor het eerst met deze doelgroep werkt en zo goed als altijd nog niet de kennis, vaardigheden en juiste attitude heeft om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van deze kinderen, heeft (leer)tijd nodig om de gewenste resultaten te behalen.

De resultaten van de Cito-eindtoets zijn al vele jaren op een enkele uitzondering na uitstekend.

Kinderen laten doorstromen naar een zo hoog mogelijke vorm van voortgezet onderwijs die bij hun mogelijkheden en talenten past: kijkend over een langere periode lukt het de school goed om kinderen op een bij hen passend niveau van voortgezet onderwijs door te laten stromen.

Vergeleken met scholen met dezelfde doelgroep stromen kinderen van het Mozaïek hoger uit.

Een samenwerkend lerend team dat zich continu wil verbeteren: de school heeft een gedreven samenwerkend en lerend team met een gedeelde visie die gericht is op verbeteringen. Een onderzoekende en kritische houding tekent het team. We stellen ons continu de volgende vragen.

- Wat willen we onze kinderen (sterke, basis- en intensieve groep) leren, waarom en hoe doen we dat?
- Hoe bewaken we dat ze ook daadwerkelijk leren wat wij voor ogen hebben?
- Wat doen we planmatig als kinderen niet goed tot leren komen?

Daarnaast is een goede (zelf)reflectie een cruciale factor bij het komen tot verbeteringen.

Borging

Om goede resultaten vast te houden, zijn systematisch investeringen nodig. Leerkrachten hebben een grote invloed op de resultaten. Wat ze de kinderen leren en hoe ze dat doen, is van cruciaal belang, net zoals de verwachtingen die ze hebben van hun leerlingen.

Resultaten worden gemonitord, geanalyseerd en conclusies worden getrokken. Naar aanleiding daarvan worden plannen gemaakt om niet-behaalde doelen en nieuwe doelen te bereiken voor een komende periode. In trendanalyses wordt twee keer per jaar bekeken waar ontwikkelpunten voor

de organisatie en voor de individuele leerkrachten zitten. Deze worden planmatig aangepakt en in tijd uitgezet. Waar nodig vindt extra (bij)scholing en/of coaching plaats. Er wordt veel geïnvesteerd in een goede werkomgeving en personeelsbeleid, omdat de stabiliteit en evenwichtigheid van de leerkracht veel invloed hebben op de resultaten. Wanneer de resultaten goed zijn en passend bij de leerling, stromen de kinderen goed door. Om kinderen op de juiste plek in het voortgezet onderwijs te krijgen, is een goede samenwerking met deze scholen belangrijk. De school heeft de laatste twee jaar het initiatief genomen om intensiever te gaan samenwerken met de scholen van het vo, om de kans van slagen voor kinderen in het vervolgonderwijs te vergroten. Kinderen worden nu de eerste drie jaar gevolgd door een structurele terugkoppeling van het vo. De Radboud Universiteit heeft op initiatief van het Mozaïek een onderzoek gedaan naar de overgang van kinderen van het Mozaïek naar de school van voortgezet onderwijs waar de kinderen in verhouding tot kinderen van andere Arnhemse basisscholen de eerste drie jaar vaker blijven zitten of afstromen. Uit dit onderzoek blijkt dat kinderen van het Mozaïek geen op zichzelf staande groep zijn en het dus niet uitsluitend een probleem van de basisschool is. De school is nu samen met de betreffende vo-school aan het kijken naar passende interventies om kinderen op het vo de eerste drie jaar zonder zittenblijven of afstroom door te laten komen. Het team van het Mozaïek kenmerkt zich als samenwerkend en lerend. Door elkaar scherp te houden (met de focus op verbetering) door middel van klassenbezoeken, coaching, het geven en ontvangen van feedback, gezamenlijke scholing/trainingen, professionele leergesprekken, intervisie en samen lessen voorbereiden, blijft het team leren, ontwikkelen en verbeteren. Door het stellen van persoonlijke leerdoelen en deze in de gesprekscyclus te bespreken, wordt ontwikkeling gevolgd. Ook de klassenbezoeken van de directeur en de ontwikkelingsgerichte beoordelingsgesprekken zorgen voor het volgen van het leren van het personeel.

Evaluatie

De resultaten van toetsen worden geanalyseerd en besproken. Op zowel school-, groeps- als individueel niveau wordt gekeken wat de oorzaak van voldoende en onvoldoende vooruitgang is. Dit wordt dan gebruikt om er voordeel mee te doen: wat werkt wel en wat werkt niet of wat moet er nog verder onderzocht worden met elkaar, omdat het nog onduidelijk is. Het samen delen hiervan draagt bij aan verbeteringen binnen de organisatie.

De verwijzing naar het vo wordt geëvalueerd met de onderbouwcoördinatoren van de vo-scholen. Na een jaar wordt gekeken welke kinderen goed doorstromen en welke kinderen afstromen of blijven zitten. Besproken wordt dan wat de oorzaak is van het wel/niet goed doorstromen en wat hierbij de rol/invloed is geweest van ons als basisschool of de vo-school. Op deze manier wordt er tot betere afstemming gekomen in het belang van de kinderen. Ook worden de indicatoren die een rol spelen bij het wel/niet doen slagen op het vo de eerste drie jaar, zichtbaarder.

Na elke bijeenkomst/elk gesprek wordt gekeken of er verder gekomen wordt in het gezamenlijk leren. Heeft/hebben de bijeenkomst, het klassenbezoek, de coaching, het geven en ontvangen van feedback, de scholing/trainingen, de professionele leergesprekken, de intervisie of het samen een les voorbereiden, effect gehad en kan dit in de dagelijkse praktijk gebruikt worden om het werk beter te doen?

2.3 Ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school noemt in haar aanmelding de volgende plannen voor de verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel.

De school wil de startende en nieuwe collega's op de school goed begeleiden om tot de gewenste resultaten te komen. De ervaren collega's die structureel goede resultaten behalen, wil de school systematischer en planmatiger breder gaan inzetten om andere collega's verder te helpen in hun ontwikkeling. Hiermee wil de school de verbetercultuur versterken, het werkplezier vergroten en gedeeld leiderschap verder vorm geven, dit uiteindelijk allemaal om voor de kinderen de kans op succes in de samenleving te vergroten.

De school heeft plannen om verdere stappen te maken richting professionele leergemeenschap om de verbetercultuur te versterken. De school zit nog in de oriënterende fase en heeft de vervolgstappen nog niet geconcretiseerd.

De school heeft stappen gezet om de samenwerking met het vo te versterken. Met het bij elkaar in de klassen gaan kijken en overeenkomsten en verschillen te bespreken, is een eerste stap worden. Dit met als doel de doorgaande lijn van het po naar het vo te versterken voor deze specifieke doelgroep. Met de peuterspeelzaal wordt komend schooljaar gekeken welke structuur het best gebruikt kan gaan worden om de doorgaande lijn te versterken binnen de kaders die er zijn en de beschikbare middelen.

Daarnaast zal de school zich verder ontwikkelen in het coöperatief leren en in groepsvorming. Ook zal de school binnen het bestuur gaan werken met audits om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.

Naast bovenstaande zaken zal de school inhoudelijke onderwerpen aanpakken in fases van oriëntatie, invoering en consolidatie. Dit om up-to-date les te kunnen geven en de nieuwste ontwikkelingen hierbij mee te nemen om tot verbetering van ons onderwijs te komen. Momenteel zit de school in de invoeringsfase van wereldoriëntatie gecombineerd met begrijpend lezen in de groepen 3 t/m 8, en in de consolideringsfase voor taalonderwijs in de onderbouw. Voor het rekenonderwijs zit de hele school in de consolideringsfase. Er is een nieuw meerjarenplan opgesteld voor de komende vier jaar.

Omdat we ICT echt als middel zien, benoemt de school hier niet expliciet de plannen voor de ontwikkelingen die ze op het gebied van ICT hebben.

2.4 Erkenning

In haar aanmelding beschrijft de school de volgende voorbeelden waaruit blijkt dat het profiel van de school wordt erkend.

Erkenning binnen de eigen omgeving

De erkenning van de excellentie heeft intern bij personeel geleid tot trots en men waardeert het gezien te worden. Het heeft de motivatie versterkt om door te gaan op de ingeslagen weg. De erkenning heeft bij ouders en kinderen ook tot trots geleid. Het gemeenschapsgevoel is erdoor versterkt.

Het heeft echter bij een aantal ouders wier kind de school verwezen heeft naar het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, geleid tot het beeld dat kinderen die het niet goed doen van school moeten, omdat de school excellent wil zijn. Een eyeopener voor de school om gedetailleerde informatie te geven aan ouders over de indicatoren voor excellentie.

Erkenning van buiten de school

Extern is de excellentie al drie jaar op een rij erkend door de Jury Excellente Scholen. De eerste twee jaar voor beide locaties en het laatste jaar voor enkel de locatie Eimerssingel. Het ontvangen van het predicaat heeft tot gevolg dat de school met regelmaat scholen op bezoek heeft gehad, waarmee kennis is gedeeld. Dit leidde ook regelmatig tot vragen die de school zichzelf ging stellen en die hen weer op ideeën bracht om tot verbetering te komen.

Ook komen regelmatig scholen met vragen via de mail of de telefoon.

Vanuit de school heeft het personeel ook bezoeken aan andere (excellente) scholen gebracht, met als doel kennis te delen en te leren van elkaar.

Er is ook sprake van afgunst geweest, wat een averechtse werking had op professionalisering en kennisdeling en het was niet goed voor de beeldvorming van het onderwijs.

Daarnaast is er erkenning geweest door scholen en ouders van zorgkinderen die op andere scholen zaten. Zij waren in de veronderstelling dat een excellente school kon voorkomen dat hun kind verwezen zou worden naar het so of sbo, of dat de school hun kind automatisch op een veel hoger niveau kon brengen. Dit heeft onze school voor complexe situaties geplaatst.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van het excellentieprofiel

De school is op 23 november 2015 bezocht door twee leden van de Jury Excellente Scholen. Hieronder beschrijven zij hun bevindingen met betrekking tot het excellentieprofiel van de school.

Het excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en voor de school relevant excellentieprofiel.

Het Mozaïek geeft onderwijs op twee locaties. Ze heeft in drie opeenvolgende jaren het predicaat Excellente School gekregen, echter in 2014 slechts voor een van beide locaties. Schoolleiding en team zien beide locaties als één school met hetzelfde aanbod en dezelfde werkwijze en ontwikkelingen. De leerkrachten en intern begeleiders (IB) werken op beide locaties. De jury heeft in overleg met de school besloten het Mozaïek als een geheel te beoordelen en daarover te rapporteren.

Schoolleiding en team hebben zich het afgelopen jaar de vraag gesteld waar voor henzelf en voor hun leerlingen verdere ontwikkeling mogelijk is en ze geven daaraan invulling vanuit het profiel 'een school te zijn met een sterke verbetercultuur door te investeren in leerkrachten'. Het is de ambitie van de school nog hogere opbrengsten te genereren en ze hanteert daarbij een norm die hoger ligt dan de inspectienorm. Het investeren in leerkrachten begint al bij het aanstellen van nieuwe leerkrachten. De school volgt een nauwgezette sollicitatieprocedure, waarbij zij expliciet kijkt naar vaardigheden van leerkrachten die nodig zijn bij het geven van onderwijs aan leerlingen uit een 'pittige' wijk. De leerlingenpopulatie bestaat grotendeels uit leerlingen van wie de thuistaal geen Nederlands is, en een groot deel van de leerlingen komt uit gezinnen met een minimuminkomen. De school stelt bij voorkeur vooropgeleide hbo-geschoolde leerkrachten aan, die goed kunnen reflecteren op hun eigen inzet. Startende leerkrachten worden gecoacht en er vindt eventueel intervisie plaats. Het investeren in leerkrachten krijgt eveneens vorm door regelmatige klassenbezoeken, zowel door de schoolleiding als door de IB'ers. Vragen daarbij zijn steeds: zijn alle kinderen aan het leren, en wat maakt de leerlingen betrokken bij de les?

De school heeft leer- en ontwikkelteams gevormd, waarin de leerkrachten met een specifieke opdracht aan de slag gaan. Het doel is het begrijpend luisteren/kijken/lezen te verbeteren door eerst te onderzoeken hoe het nu gaat, en dan na te gaan welke werkwijzen de leerkrachten kunnen toepassen om het te verbeteren. Hoe ze dit onderzoeken is aan de leerkrachten zelf. Daarnaast gaat een werkgroep onderzoeken hoe de school zich als een professionele leergemeenschap (PLG) kan ontwikkelen. Dit verkeert nog in de oriënterende fase. De leerkrachten zijn deels vrijgesteld van lesgevende taken om hun onderzoeksopdrachten uit te voeren. Tijdens het gesprek met de leerkrachten merkt de jury dat zij heel enthousiast zijn over deze ontwikkelingen en de inzet die hen wordt gevraagd voor deze leerlingen. Een uitspraak illustreert dit: "Ik heb op deze school ontdekt dat onderwijzen een vák is".

Aanpak, resultaten, borging en evaluatie

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

De school focust sterk op wereldoriëntatie en de kernvakken taal en rekenen, waarbij de woordenschatontwikkeling en het begrijpend lezen vooral aandacht krijgen. De leerkrachten proberen hun aanbod zo concreet mogelijk te laten zijn door de lesstof met materialen te illustreren of ergens op bezoek te gaan. Dit laatste vergroot eveneens de leefwereld van de leerlingen. Voorbeelden zijn een bezoek aan de Rijn, waar de leerlingen foto's maakten bij de verschillende woorden die bij dat onderwerp aan de orde kwamen, en een les over de Romeinen met een uitstapje naar een museum in Nijmegen. Leerkrachten halen voorkennis op aan het begin van de les, maar zoeken nog naar mogelijkheden hierin te verdiepen. Tijdens een rondgang door de school ziet de jury dat de school vooral de woordenschatontwikkeling stimuleert door veel gebruik te maken van beeldmateriaal en woordkaarten. Ook ziet de jury dat letterkennis al in groep 1 aandacht krijgt.

De school maakt veel werk van de groepsvorming. Ze zet hier schoolbreed structureel en planmatig op in. De leerkrachten bespreken het onderwerp vaak, ook met de leerlingen. Er zijn klassenvergaderingen over de regels in de groep om de leerlingen zelf meer verantwoordelijk te

maken voor de sfeer in de groep en op school. Zo is er een 'fietsencheef', een leerling uit groep 8, en zijn er leerlingen verantwoordelijk voor het speelmateriaal op het plein.

Ook het gebruik van internet wordt regelmatig besproken. De leerlingen van het Mozaïek komen in aanraking met een straat-, thuis- én schoolcultuur en moeten regelmatig schakelen. De school gebruikt een methode voor het sociaal-emotioneel leren, en in groep 7 en 8 zijn er debatlessen. De school gaat effectief om met de leertijd door aan het begin van de schooltijd direct te starten en er is sprake van verlengde leertijd. Leerlingen in de onderbouw ontvangen evenveel uren onderwijs als de leerlingen in midden- en bovenbouw. Bovendien zijn er buitenschoolse activiteiten vanaf de middenbouw in de vorm van dertig projecten door het schooljaar heen. Leerlingen kunnen op deze activiteiten inschrijven.

Het Mozaïek betreft de ouders bij de talige ontwikkeling van haar leerlingen. Ouders van de onderbouwleerlingen kunnen per thema (eens per drie tot vier weken) een ouderworkshop bezoeken over een bepaald onderwerp, zoals rekenvaardigheden, voorlezen, een opvoedthema. De ouderworkshops in groep 3 richten zich op het aanvankelijk lezen. Vanaf groep 4 krijgen de leerlingen huiswerk mee. In de midden- en bovenbouw zijn er voor de ouders twee 'kijkmomenten' per jaar. De ouderworkshops worden goed bezocht. In het gesprek met de jury onderschrijven ouders dat de school er sterk op gericht is het beste uit hun kind te halen door goed in beeld te hebben wat de onderwijsbehoefte is van de individuele leerling en door de leerlingen uit te dagen zich verder te ontwikkelen. Dit gebeurt binnen een veilig schoolklimaat, waarin de school snel signaleert wanneer het kind niet goed functioneert, waarna zij contact opneemt met de ouders. Ouders waarderen het dat ze gebruik kunnen maken van tolken als ze het Nederlands onvoldoende beheersen. Als wens uiten zij Nederlandse les voor ouders. Mogelijk kan de school hierin voorzien of ouders informeren en stimuleren op een andere wijze het Nederlands te leren.

De ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school heeft concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

De schoolleiding en het team hebben een duidelijk doel voor ogen: over een aantal jaren moet er een kanteling hebben plaatsgevonden door meer eigenaarschap neer te leggen bij de leerlingen en bij de leerkrachten. Dit alles om nog betere leerresultaten te halen. De school blijft hierbij focussen op het taal-leesonderwijs, vooral het begrijpend lezen en de woordenschatontwikkeling. De leer- en ontwikkelteams werken deze focus nu uit en in de groepen zetten de teamleden werkwijzen in om de zelfstandigheid en het eigenaarschap van de leerlingen te bevorderen. Leerlingen leren dat het proces en de vaardigheden belangrijker zijn dan bijvoorbeeld het aantal fouten in hun werk. In dit kader voeren de leerkrachten tussentijds gesprekje met leerlingen over 'waar sta je nu en waar wil je staan'.

Verder wil het Mozaïek de doorgaande lijn verbeteren vanaf startgroep en voorschool naar het voortgezet onderwijs. Zowel de startgroep (een samenwerking met het peuterspeelzaalwerk) voor kinderen vanaf 2,5 jaar als ook de voorschool voor kinderen vanaf 3 jaar en 9 maanden is onderdeel van het Mozaïek. Met een van scholen voor voortgezet is een onderzoek gestart om de oorzaken van de relatief grote afstroom van de leerlingen in de eerste jaren van het voortgezet onderwijs te achterhalen. In dit onderzoek richten de scholen zich op diverse oorzaken, zoals de voorbereiding van de leerlingen op het voortgezet onderwijs, de doorgaande leerlijn, de differentiatiemogelijkheden in het voortgezet onderwijs en de ondersteuning die de ouders aan hun kinderen bieden wanneer zij het voortgezet onderwijs bezoeken.

Erkenning excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school wordt zowel intern als extern erkend.

In de gesprekken met de jury blijkt dat alle betrokkenen het gevoerde beleid van de school onderschrijven en waarderen. De school heeft contact met andere excellente scholen en zoekt naar kennisuitwisseling, vooral op het gebied van de professionele leergemeenschap. Binnen stichting De Basis deelt de school kennis met andere scholen en in contacten met de pabo brengt zij kennis in binnen Urban Teaching.

De jury heeft diverse referenten gevraagd of zij het excellentieprofiel van het Mozaïek herkennen en de algemene onderwijskwaliteit onderschrijven. De referenten omschrijven de school als

excellent. Tevens hebben de referenten de indruk dat het Mozaïek haar kennis en ervaring deelt met derden.

Duurzaamheid excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school is toekomstbestendig.

Schoolleiding en leerkrachten hebben de laatste jaren een goede ontwikkeling doorgemaakt en hebben zich vervolgens afgevraagd hoe ze die opgaande lijn kunnen vasthouden zonder daarbij de focus op hun specifieke leerlingenpopulatie te verliezen. De wil steeds beter te worden is duidelijk aanwezig en heeft geleid tot de vorming van leer- en ontwikkelteams met een duidelijke ontwikkelopdracht. De school kent een goede zorgstructuur waarbij zij de resultaten zorgvuldig volgt en leerlingen uitdaagt tot nog betere prestaties. Dit alles geeft de jury voldoende vertrouwen in een duurzaam vervolg.

3. Onderwijskwaliteit

3.1 Resultaten

In haar aanmelding geeft het Mozaïek de volgende toelichting bij haar resultaten.

Score eindtoets: op een locatie had de school in 2014 een lage score op de Cito-eindtoets.

Enerzijds door de potentie van de groep en anderzijds door de onrust in een aantal groepen die was ontstaan door de instabiele situatie op school (veel tijdelijk personeel en veel zijinstroom van zorgleerlingen).

Leerlingmobiliteit: relatief een groot percentage zorgkinderen is van andere scholen naar het Mozaïek gekomen.

Het aantal gewichtenleerlingen neemt gestaag af. De complexiteit van de problematiek neemt echter toe. Niet alle middelen die het bestuur in het kader van de gewichtenregeling ontvangt, kunnen door de school worden ingezet.

Onderwijsresultaten

In haar aanmelding noemt de school de volgende gebieden waarop ze zeer goede resultaten heeft geboekt.

Visie omzetten in handelen: onderwijs afstemmen op de doelgroep.

Groepsvorming en het werken met coöperatieve leerstrategieën.

Opbrengstgericht werken in de startgroep en de samenwerking met de voorschoolse voorziening.

Het opzetten van onderwijs in het AZC Arnhem betreffende een procesopvanglocatie (pol), wat betekent dat kinderen maar een paar weken aanwezig zijn en dan onderwijs volgen.

Resultaten op de kernvakken gerelateerd aan de doelgroep.

Professionalisering leerkrachten en opvang startende leerkrachten.

Ouderbetrokkenheid en onderwijsondersteunend gedrag van ouders.

Verbetercultuur.

Context waarbinnen de school werkt

De school beschrijft in haar aanmelding de volgende omstandigheden waarbinnen ze haar werk doet.

Bijzondere omstandigheden

De school heeft relatief veel zorgleerlingen van andere scholen binnen gekregen afgelopen jaren.

De school kijkt kritisch welke zorg zij kan bieden in de bestaande situatie. Belangrijk bij een nieuwe leerling is goed te onderzoeken of daadwerkelijk aan de onderwijsbehoeften van het kind tegemoet kan worden gekomen.

De school staat in een zware achterstandswijk met vele (complexe) problematieken. De school kijkt goed welk fundament zij wil leggen om kansen van kinderen te vergroten, om later een goede plek in de samenleving te kunnen krijgen. Daar wordt het onderwijs op ingericht (extra leertijd, veel tijd voor de basisvaardigheden en specifiek NT2, veel naschoolse projecten gericht op brede ontwikkeling van kinderen, samenwerking en kritische en onderzoekende houding bevorderen,

vergroten ouderbetrokkenheid en ouderondersteuning stimuleren). Verder worden de leerkrachten planmatig en gecoördineerd geschoold in specifieke kennis én vaardigheden (trainingen/scholing en op de werkvloer).

Veel tijdelijk personeel dat bij binnenkomst nog niet de attitude, kennis en vaardigheden heeft om de doelgroep goed te bedienen. De school heeft een begeleidingstraject voor deze mensen. Ook is de school ingestapt in het project Urban Teaching waarin samen met scholen en de pabo gekeken wordt naar wat toekomstige leerkrachten nodig hebben om op onderwijs voorrangscholen te kunnen slagen.

3.2 Onderwijsproces

Over aanbod, zicht op ontwikkeling, didactisch handelen en ondersteuning schrijft de school het volgende in haar aanmelding.

Aanbod

Eigen oordeel aanbod: **Goed**

Eén vraag staat altijd centraal: welke impact en zichtbare effecten heeft hetgeen de school doet op het onderwijs aan en het leren van kinderen?

Veel kinderen komen binnen met leer- en ontwikkelingsachterstanden. De school ziet het als haar taak om de achterstanden weg te werken en zo de kansen van kinderen te vergroten om een goede plek in de samenleving te krijgen.

De school heeft de prioriteit liggen bij:

een veilige leeromgeving (groepsvorming, coöperatief leren, structuur bieden, planmatig werken);

een beredeneerd aanbod van de basisvaardigheden: deze zijn de sleutel tot succes voor het functioneren in de maatschappij (we denken, communiceren en analyseren in taal); uiteindelijk willen we dat kinderen zo veel mogelijk kennis van de wereld kunnen verwerven;

een doorgaande lijn in aanbod en aanpak van de peuterspeelzaal naar de basisschool (de startgroep waarbij een leerkracht werkt in de peuterspeelzaal, en de voorschoolgroep waarbij een peuterspeelzalleidster werkt in de school);

extra en effectieve leertijd (in uren, naschoolse extra ondersteuning waaronder tutorlezen, verzuimbeleid, weekenschool, zomerschool, VSD);

ouderbetrokkenheid en -ondersteuning gericht op de ontwikkeling van het jonge kind;

uitbreiding van de leefwereld van kinderen onder andere in dertig projecten verlengde schooldagen op jaarbasis;

debatteren in de bovenbouw;

Het aanbod ligt vast in jaar-, week- en dagplanningen, om zo beoogde einddoelen te waarborgen;

Er wordt informeel en formeel aandacht besteed aan de basiswaarden van een democratische rechtstaat:

democratie: kinderen leren denken en handelen volgens democratische principes;

participatie: kinderen worden gestimuleerd actief deel te nemen aan zowel binnen- als buitenschoolse activiteiten;

identiteit: er is aandacht voor 'wie ben ik' en 'wie is die ander'.

Kinderen leren hiermee ontdekken dat er verschillende zienswijzen zijn op bepaalde problemen, ze leren kijken vanuit verschillende perspectieven en ze leren een eigen mening te formuleren en te onderbouwen. Zaken die nodig zijn om te leren nadenken over hun eigen rol in deze democratische samenleving. In de bovenbouw wordt dit getraind door middel van debatteren.

Zicht op ontwikkeling

Eigen oordeel zicht op ontwikkeling: Goed

Systematisch wordt in alle groepen de ontwikkeling van kinderen gevolgd. Vaardigheidsscores en de groei daarvan zijn voor ons de belangrijkste indicator bij het volgen van resultaten. Resultaten worden drie keer per jaar in beeld gebracht (ontwikkelingsvolgmodel jonge kind en methode(on)afhankelijke toetsen) door de leerkracht. Dan worden ze geëvalueerd, geanalyseerd en conclusies worden getrokken.

Hierbij hoort structureel dat leerkrachten hun eigen leerkrachtgedrag evalueren en analyseren en daaruit conclusies trekken, gekoppeld aan de resultaten van de kinderen. Aan de hand daarvan wordt gekeken met de IB'er en eventueel andere collega's welke gerichte acties planmatig moeten plaatsvinden komende periode om zowel de sterke, basis- als intensieve groep in een klas te bedienen op basis van onderwijsbehoeftes. Gekeken wordt naar de ontwikkelingen van zowel de groep als de individuele leerling. Het gaat erom dat duidelijk wordt wat de leerkracht komende periode (anders) gaat doen: waarom moeten welke doelen met welke kinderen op welke manier en in hoeveel tijd de komende periode behaald worden? En omdat tijd maar één keer uitgegeven kan worden, stelt de school elke keer bewust prioriteiten bij de keuzes die ze maken. Investering opbrengst speelt daarbij een belangrijke rol. Er wordt gewerkt met flexibele groepen binnen een klas, omdat kinderen niet structureel bij de sterke, basis- of intensieve groep horen. De school maakt twee keer per jaar een trendanalyse en gebruikt deze om te kijken welke interventies gepleegd moeten worden om het onderwijs te verbeteren, zowel op leerkracht- als op organisatieniveau.

Didactisch handelen

Eigen oordeel didactisch handelen: **Goed**

Het didactisch handelen neemt een belangrijke plaats in binnen de school. Leerkrachten moeten de kennis, vaardigheden en motivatie hebben om kinderen verder te brengen in hun ontwikkeling en hen de nodige kennis bij te brengen. De doelgroep waarmee gewerkt wordt, vraagt specifieke didactische kennis en vaardigheden. De school wil alles uit kinderen halen wat erin zit, maar voor ze er van alles uit kunnen halen, moet er ook doel- en planmatig wat ingestopt worden. Dat is een belangrijk uitgangspunt voor het didactisch handelen.

Elke leerkracht wordt geschoold in de didactiek van woordenschatonderwijs en het gericht en doelmatig inzetten van coöperatieve leerstrategieën. Het personeel in de onderbouw wordt daarnaast in Kaleidoscoop en het ontwikkelingsvolgmodel jonge kind geschoold. Dit is basale kennis die men moet hebben om in te spelen op de onderwijsbehoeftes van de doelgroep op onze school.

Daarnaast krijgen leerkrachten gemiddeld tien klassenbezoeken op jaarbasis. Deze zijn gericht op de effectiviteit van de leerkracht. Gekeken wordt naar:

- de kwaliteit van de instructie en de opbouw van de les;
- de effectieve leertijd;
- kennis van de leerkracht;
- het geven van feedback op taak, proces, persoon en zelfregulatie;
- doelgericht werken en het stellen van de juiste prioriteiten;
- gedifferentieerd werken en tegemoetkomen aan onderwijsbehoeftes;
- voorbereiding van de lessen;
- taakgerichtheid en actieve betrokkenheid van de leerlingen;
- succeservaringen van kinderen;
- klassenorganisatie;
- samenwerking;
- de interactie; - planmatig werken.

De klassenbezoeken worden uitgevoerd door in elk geval twee specialisten van buitenaf (dit schooljaar een taal- en coöperatief leren-specialist), door de intern begeleiders, de adjuncten of een leerkracht. Het doel hierbij is altijd het verbeteren van het leerkrachtgedrag, door zaken met elkaar te delen, af te stemmen en elkaar aan het denken te zetten.

Leerkrachten die langer op het Mozaïek werken, zijn in staat opbrengst- en handelingsgericht te werken en daarmee goede resultaten met kinderen te behalen, omdat ze geleerd hebben welke effecten hun didactisch handelen op het leren van kinderen heeft.

Ondersteuning

Eigen oordeel ondersteuning: **Voldoende**

De school wil kinderen zo lang mogelijk 'bij de groep' houden en zorgen dat kinderen in elk geval de minimumdoelen halen. We zien dat een aantal kinderen aan hun plafond zit eind groep 6. Vanaf

dat moment wordt een ontwikkelingsperspectief (OPP) gemaakt. De daarin gestelde doelen, gebaseerd op vaardigheidsscores, worden periodiek geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. We zijn aan het experimenteren met OPP's op gedrag en met het preventief inzetten vanaf groep 5 bij leerlingen van wie we voorspellen dat ze eindniveau groep 8 niet gaan halen. De school wil zich nog verder ontwikkelen in het diagnostisch kijken naar kinderen en hun ontwikkeling.

3.3 Schoolklimaat en veiligheid

In haar aanmelding merkt de school het volgende op over het klimaat en de veiligheid op school.

Schoolklimaat

Eigen oordeel schoolklimaat: **Goed**

De school wil kinderen meegeven dat ze iets kunnen, iemand zijn en dat ze betekenis hebben in deze samenleving.

Er is een sterke relatie tussen het pedagogisch en didactisch klimaat en deze moet in balans zijn willen kinderen optimaal tot ontwikkeling komen. Omdat een veilig klimaat niet automatisch ontstaat in een groep, zet de school gericht en planmatig in op groepsvorming, coöperatief leren en de doorgaande lijn hierin. Omdat er een doorgaande lijn is, is er een voorspelbaar klimaat voor kinderen binnen de school.

Voor groepsvorming werkt de school in een jaarlijkse cyclus met gerichte groepsvormingsplannen, met interventies in de verschillende fases van 'forming, storming, norming, performing en adjourning'. Klassenvergaderingen hebben daar een belangrijke rol in, kinderen worden daar mede verantwoordelijk gemaakt voor het groepsklimaat. Ook wordt gewerkt met de vier gouden regels binnen de school. Deze ondersteunen het tot stand komen van een goede sfeer. Ongewenst gedrag, problemen en dergelijke worden opgelost in relatie met de gouden regels. Iedereen binnen de school wordt geacht zich verantwoordelijk te voelen voor het naleven van de gouden regels. Het gaat om de volgende regels: - we zijn aardig voor elkaar;

we zijn rustig in de school;

we lossen onze problemen goed op; - we houden de school en spullen netjes.

Er wordt gewerkt met coöperatieve leerstrategieën om een klimaat tot stand te laten komen waarin kinderen elkaar waarderen, begrip voor elkaar hebben en bereid zijn elkaar te helpen. Door de coöperatieve leerstrategieën te gebruiken:

wordt het samenwerken bevorderd; - worden onderlinge relaties positief versterkt; - wordt onderlinge interactie bevorderd.

Daarnaast zijn er na schooltijd dertig verlengde schooldagprojecten door de school georganiseerd, waarbij een van de doelen is dat kinderen nog meer positieve associaties met school krijgen; school is leuk en je kunt er veel leren. Zo wordt de positieve binding met school versterkt. Om die reden wil de school de projecten ook vanuit school benaderen.

Veiligheid

Eigen oordeel veiligheid: **Goed**

Een veilige omgeving heeft een hoge prioriteit binnen de school. Kinderen hebben te maken met de thuis-, straat- en schoolcultuur. Ze moeten weten, net als ouders en leerkrachten, welk gedrag van hen wordt verwacht wanneer ze de school binnenkomen. Zowel van ouders als van medewerkers wordt een voorbeeldfunctie verwacht. De gouden regels helpen hierbij.

Met behulp van de methode Omgaan met sociale en morele talenten, worden met kinderen sociale vaardigheden getraind en morele dilemma's onderzocht.

Hoe beter het schoolklimaat, des te groter de veiligheid binnen de school.

De school heeft een pestprotocol waarop teruggevallen kan worden.

Ook voor agressie en geweld heeft de school protocollen voor ouders, leerkrachten en kinderen.

Registratie van pesten en agressie vindt plaats in Esis.

Ouders worden in alle gevallen bij agressie en pesten betrokken, met als doel het gedrag een gewenste wending te geven en te voorkomen dat herhaling plaatsvindt.

De school heeft op elke locatie een vertrouwenspersoon. De ervaring is dat deze persoon eigenlijk zelden benaderd wordt, omdat degenen die iets bespreekbaar maken over het algemeen direct naar de betreffende persoon, de intern begeleider of de directie gaan.

Het beleid wordt regelmatig besproken met het team, met name om het levend te houden, van elkaar te leren en met elkaar een lijn te trekken en te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan.

Gebruikt(e) instrument(en) en resultaat Tevredenheidsonderzoek.

Dit jaar is bij de kinderen in de groepen 5 tot en met 8 een tevredenheidsonderzoek gehouden, waarbij ze ook bevraagd werden om hun veiligheidsbeleving. Bij ouders is twee jaar terug ook een tevredenheidsonderzoek geweest waarbij aangegeven kon worden of hun kinderen zich veilig voelden op school.

Bij het leerlingtevredenheidsonderzoek kwam naar voren dat in alle groepen kinderen zich veilig voelden binnen de school. Bij het oudertevredenheidsonderzoek kwam naar voren dat er wel gevallen van pesten waren, maar dat ouders tevreden waren over hoe de school dit aanpakte en ouders en kinderen daarbij betrokken.

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

In de aanmelding geeft de school de volgende toelichtingen over evaluatie en verbetering en de kwaliteitscultuur op de school.

Evaluatie en verbetering

Eigen oordeel evaluatie en verbetering: **Goed**

De school heeft een hoog ambitieniveau, dat voortkomt uit de drive om kinderen kansen te bieden op een goede toekomst. Het blijkt dat kansen toenemen en de kwaliteit van leven beter wordt, naarmate je hoger bent opgeleid, en de school wil hier een goede basis voor leggen. Gezien de kenmerken van de leerlingenpopulatie ligt de focus van de school op de basisvaardigheden en het hebben van hoge verwachtingen, waarbij taal de hoogste prioriteit heeft. Voor de basisvaardigheden heeft de school streefdoelen per jaargroep vastgelegd die boven de minimumgrens liggen die de inspectie aangeeft. Een goed groepsklimaat op leren gericht en een veilige leeromgeving zijn basale voorwaarden om de ambities en doelen te behalen. Hier is structureel aandacht voor.

De kwaliteitszorg is cyclisch en systematisch. Jaarlijks worden de resultaten en het onderwijsleerproces goed geëvalueerd en geanalyseerd op organisatie- en leerkrachtniveau. Er worden heldere conclusies getrokken uit analyses en deze worden vertaald in doelgerichte en concrete verbeterjaarwerkplannen. De implementatie van verbeteringen gebeurt planmatig met een sterke focus op de gewenste aanpak in de dagelijkse praktijk. Leerkrachtgedrag staat hierbij centraal. De voortgang en de effecten van verbeteractiviteiten worden gemonitord en eventueel tussentijds bijgesteld. Er is een duidelijke aansturing en controle op duurzame verbetering (borging), onder andere door middel van scholing/training, frequente klassenbezoeken, ontwikkelgesprekken en het bespreken van trendanalyses.

Tevredenheidsonderzoeken (zoals opgegeven in de aanmelding)

	Afname	Jaar	Aantal	Gemiddelde	Landelijke
		afname	respondenten	van de school	benchmark
Medewerkertevredenheid	Ja	2013	48	8	7
Oudertevredenheid	Ja	2014	218	n.v.t.	geen
Leerlingtevredenheid	Ja	2014	87	n.v.t.	geen

Kwaliteitscultuur

Eigen oordeel kwaliteitscultuur: **Goed**

De schoolvisie wordt breed gedragen door het team, de visie is doorleefd. Bij alles wat wordt aangepakt/ontwikkeld, wordt de relatie met de visie van de school gelegd: wat hebben onze kinderen nodig en hoe bereiken we dat. "Hier wordt overal over nagedacht, niets gebeurt zomaar", was de uitspraak van een leerkracht die nieuw de school binnenkwam. Er is teamwork en er zijn goede afspraken over het werken binnen de groep.

De professionele ontwikkeling van leerkrachten is de kern wanneer het gaat om verbetering van leerprestaties van de leerlingen. Het collectieve leren en de verantwoordelijkheid daarvoor staan hoog in het vaandel, omdat ze essentieel zijn voor de effectiviteit van de organisatie en het permanente verbeterproces. Het samen meer kennis en doelmatigheid vergaren door te innoveren, te experimenteren en te reflecteren, maakt dat we samen de verantwoordelijkheid nemen om doelen te behalen. Samen ontdekken we wat wel en wat niet werkt.

Het Mozaïek vindt het belangrijk dat het hele team zicht heeft op de resultaten van alle groepen van de school, om zo te zien waar ontwikkel-/verbeterpunten en kwaliteiten zitten. Op die manier kunnen ze zien waar nog wat te leren en waar wat te halen is als collectief of als individu.

Daarnaast is er een cultuur waarin mensen kritisch zijn, van en met elkaar leren, elkaar bevragen en waardering voor elkaars kwaliteiten hebben. Door onder andere bij elkaar op klassenbezoek te gaan, samen filmpjes van lessen/kinderen te bekijken en te bespreken, samen lessen voor te bereiden, professionele leergesprekken te voeren en elkaars ontwikkelpunten te bespreken, werken we aan een verbetercultuur.

Leerkrachten zorgen ervoor dat ook ouders goed zicht hebben op de ontwikkeling van hun kind, en ze het in het juiste perspectief kunnen plaatsen. Zo is er jaarlijks voor ouders een ouderbijeenkomst waarin wordt besproken hoe ouders rapporten kunnen lezen en begrijpen en hoe ze resultaten kunnen interpreteren. Ook is er een bijeenkomst waarbij besproken wordt waarom we op welke manier werken, met daaraan gekoppeld een klassenbezoek voor ouders.

Leerkrachten geven kinderen zicht op welk niveau ze functioneren, waar ze goed in zijn en waar ze extra ondersteuning nodig hebben, zodat ze een reëel zelfbeeld ontwikkelen en weten waar ze hulp bij nodig hebben of hulp bij kunnen bieden. Zo leren ook kinderen van en met elkaar. Daarnaast legt de school via de website en Scholenopdekaart.nl verantwoording af en ze geeft inzicht in de schoolorganisatie voor alle belangstellenden.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit

Toelichting werkwijze jury

Bij het onderzoek naar de algemene onderwijskwaliteit worden de volgende aspecten betrokken: resultaten, onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie. Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van een aantal kwaliteitsstandaarden. De kwaliteitsstandaarden behorend bij onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie zijn met toelichting opgenomen in de bijlage van het juryrapport. Het eigen oordeel van de school is opgenomen in hoofdstuk 3 van dit rapport.

De jury voert geen eigen onderzoek uit naar de kwaliteit van deze standaarden. Wel toetst zij of in haar onderzoek naar het excellentieprofiel contra-indicaties naar voren komen die tot een oordeel leiden dat afwijkt van het eigen oordeel van de school.

Tijdens het schoolbezoek is de jury gekomen tot de volgende bevindingen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit van de school.

Resultaten

Eindresultaten verplicht curriculum: de leerlingen behalen cognitieve eindresultaten die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overstemming zijn met wat van een goede school verwacht mag worden.

De resultaten die de leerlingen behalen, liggen op de beide locaties boven het niveau dat scholen met een vergelijkbare populatie bereiken. In 2014 was er een eenmalige dip op locatie Zwaneboemlaan. De schoolleiding heeft na analyse van de oorzaken (groepskenmerken en personele wisselingen) onmiddellijk passende maatregelen genomen, waardoor de prestaties nu weer, zoals al jaren gebruikelijk was op Het Mozaïek, boven het verwachte niveau zijn.

Resultaten niet verplicht curriculum: de school kan op andere gebieden dan het verplichte curriculum het bereikte niveau zichtbaar maken.

Via het leerlingvolgsysteem houdt de school zorgvuldig zicht op de resultaten. De school werkt opbrengstgericht en doelgericht met de leerlingen en met het team aan de te behalen resultaten. In de klassen hangen invulformulieren voor de leerlingen waarin zij zelf hun te bereiken volgende stap kunnen aangeven, die de leerkracht monitort.

Reflecteren en zelfvertrouwen geven zijn voor teamleden belangrijke begrippen. Zij willen de leerlingen leren zelfvertrouwen te ontwikkelen. Volgens de ouders slaagt de school daar ook in. Hoge verwachtingen hebben van leerlingen is de grondhouding van de leraren. Een van de leerlingen die de jury spreekt, merkt overigens op dat de school ook wel eens te veel van leerlingen kan verwachten.

De school heeft ook hoge verwachtingen van de teamleden. Dit geldt voor zowel de directie die daarin haar uitgangspunt heeft en dit bij sollicitaties zwaar laat wegen, als de leraren onderling.

Onderwijsproces

Aanbod: het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Continue verbetering van het onderwijs is een van de kenmerken van het Mozaïek. Naast de aandacht voor de woordenschat en het taal-leesonderwijs is de school ook bezig met de invoering van wereldoriëntatie gecombineerd met begrijpend lezen. Om de wereld voor kinderen begrijpelijk te maken horen daar ook uitstapjes bij, bijvoorbeeld naar een museum.

Het coöperatief leren speelt een belangrijke rol in de school. De doorgaande lijn in de structurele aanpak daarvan is onderwerp van afstemming met zowel de voorschoolse voorzieningen (startgroep en voorschool) als het voortgezet onderwijs.

Zicht op ontwikkeling: de leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Omdat de school leerlingen op maat wil kunnen bedienen, moet zij de ontwikkeling van de leerlingen goed volgen. Daarbij maakt zij gebruik van actuele meetinstrumenten en eigentijdse opvattingen over hoe deze in te zetten. Het handelen van de leraar is een belangrijke factor bij het zicht houden op de ontwikkeling, en volgens de school hoort daar feedback op het leraargedrag bij. Klassenbezoeken, met gerichte aandacht zowel voor het proces als voor de onderwijsinhoud, maken structureel deel uit van de begeleiding van leerlingen en leraren.

Didactisch handelen: het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Ook het didactisch handelen is belangrijk op het Mozaïek en daardoor ook onderwerp bij klassenbezoek. De school traint de leraren in het geven van effectieve instructie op basis van coöperatieve leerstrategieën. Voor het geven van woordenschatonderwijs, een belangrijk voorwaardelijk taalonderdeel voor de leerlingenpopulatie van het Mozaïek, zet de school ook trainingen op.

De schoolleiding baseert zich op bewezen succesrijke theorieën en modellen en verwacht van de leraren dat zij deze toepassen zonder dat ze zich ook in de theorieën moeten verdiepen.

In de praktijk blijken leraren goed in staat leerlingen uit te dagen en te stimuleren tot leren en ontwikkeling, zo blijkt uit de werksfeer op school, de bijgewoonde praktijksituaties, de gesprekken met leraren en leerlingen, en de door de leerlingen behaalde resultaten.

Ondersteuning: leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod en ondersteuning.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. De school is sterk in het gestructureerd lesgeven, waarbij leerlingen zelf steeds meer verantwoordelijkheid krijgen voor hun eigen leerproces. Leraren kunnen zo tijd vrij maken om leerlingen die extra instructie behoeven, bij te staan. Om de leerlingen te ondersteunen in het volgen van hun eigen resultaten, maken leraren de vorderingen voor de leerlingen inzichtelijk aan de hand van visualisatie. Daarnaast werkt de school met groepsplannen, zodat leraren planmatig aan de verschillende ondersteuningsbehoeften tegemoet kunnen komen. De IB'ers ondersteunen de leraren bij hun signalering, diagnostisering en handelingsplannen.

Schoolklimaat en veiligheid

Schoolklimaat: de school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Basisschool het Mozaïek schept een klimaat dat volledig is afgestemd op de leerlingenkenmerken van de school. Veiligheid, betrokkenheid, beschikbaarheid en samenwerking zijn belangrijke en herkenbare begrippen in de school. De leraren ontvangen de kinderen bij de deur en geven hen een hand, de ouders zijn welkom in de klas tijdens klassenbezoekdagen, en de school organiseert workshops voor ouders en kinderen rondom thema's die op school aan de orde komen.

Daarnaast heeft de school hoge verwachtingen van leerlingen en straalt dit uit. Leerlingen weten en benoemen dat. In de bovenbouw, groep 7 en 8, leren de leerlingen debatteren. Daarmee heeft de school zelfs een nationale prijs gewonnen.

Veiligheid: schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen systematisch te bevorderen, hanteert de school een methode. Daarnaast zijn er de gouden regels, die het team schoolbreed uitdraagt en voorleeft. Samen met de leerlingen kunnen leraren daar in de groep nog regels aan toevoegen. Er vinden klassenvergaderingen plaats en groepen leerlingen gaan naar de bioscoop om een film over pesten te bekijken en daarna te bespreken. In de gesprekken met de jury geven alle geledingen (ouders, leerlingen en leraren) hoog op over het veilige, prettige en uitdagende klimaat op school.

Kwaliteitszorg en ambitie

Evaluatie en verbetering: de school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. "Onderwijs geven is een vâk", zegt een van de leraren in het gesprek met de jury. De kwaliteitszorg van de school kenmerkt zich door aandacht voor dat vak. Vanuit de kennis van de doelgroep en de kennis van het onderwijsvak formuleert de directie haar visie en kiest zij met de leerkrachten de doelen.

De school neemt de uitvoering van haar ambities serieus op en gaat vervolgens na of zij de gestelde doelen heeft bereikt. De teamleden maken alle deel uit van leer- en ontwikkelgroepen. Voor het nu gestarte grote veranderingsthema (professionele leergemeenschap) gaat de school bewust anders te werk, met ontwikkeling van onderop, zonder doelen vooraf te formuleren. De wijze waarop de school dat beredeneerd vorm geeft, schept vertrouwen dat ze een verantwoorde volgende stap zet in de ontwikkeling naar een nog beter lerende organisatie.

Kwaliteitscultuur: de school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school. De hierboven geschetste werkwijze laat leraren die samen een 'denktankje' vormen, belangrijk voorwerk doen, om uiteindelijk tot de invulling van een professionele leergemeenschap te komen. Iedereen is op de hoogte en kan deelnemen en meedenken. De bedoeling is uiteindelijk dat er meer verantwoordelijkheid bij het team komt te liggen. Deze ontwikkeling loopt min of meer parallel met het veranderthema waarin leerlingen meer eigenaar van hun eigen leerproces zijn. In haar plan- en evaluatiedocumenten laat de school haar streven en de bereikte resultaten zien.

4. Conclusie van de jury

Het Mozaïek is een basisschool met twee locaties, die op korte afstand van elkaar liggen en waar werkwijze, aanbod en ontwikkelingen hetzelfde zijn. De schoolpopulatie bestaat voor het grootste deel uit leerlingen van wie de thuistaal niet het Nederlands is. De leerlingen zijn gebaat bij veel aandacht voor de basisvaardigheden, waarbij taal-leesonderwijs en woordenschatontwikkeling een belangrijke plaats innemen.

De jury heeft tijdens haar bezoek kennis gemaakt met een gedreven en ambitieuze schoolleiding en team, die een ontwikkeling hebben ingezet die moet leiden tot nog meer leerrendement bij hun leerlingen. En dit terwijl de school goede resultaten haalt. Toen dit op een van de locaties niet het geval was, heeft de school dit geanalyseerd en acties ondernomen. De school heeft duidelijk in beeld waar zij naartoe wil en staat zichzelf toe de concrete invulling ervan 'al werkend en onderzoekend' te leren.

De school streeft excellentie na in haar functioneren als lerende gemeenschap (verbetercultuur) en in het behalen van goede resultaten. Ze heeft daarvoor een goede structuur neergezet en geeft de leerkrachten het vertrouwen en het eigenaarschap dit ook te bewerkstelligen. Dit bevordert de motivatie die de leerkrachten duidelijk tonen. Een motivatie die sterk gericht is op hun verdere professionalisering en op de specifieke leerlingenpopulatie, zo blijkt uit de uitspraak van een van de leerkrachten: "We willen eigenlijk deze kinderen de wijk uit krijgen" (een achterstandswijk in Arnhem). Met andere woorden: ervoor zorgen dat de leerlingen volop kansen krijgen een goede toekomst op te bouwen. De aandacht voor het sociaal-emotioneel leren en voor burgerschap past in dit streven. Ook de betrokkenheid van ouders en de samenwerking met de voorschoolse voorzieningen en met het voortgezet onderwijs zijn hierbij waardevol. Het Mozaïek maakt er werk van.

Alles overziende is de jury van oordeel dat het Mozaïek op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School primair onderwijs toekomt.

Bijlage – zelfevaluatie algemene onderwijskwaliteit

Primair onderwijs

Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van onderstaande kwaliteitsstandaarden met bijbehorende omschrijving. Scholen kregen het verzoek hun oordeel te waarderen op deze standaarden en dit oordeel te onderbouwen. Deze inbreng is opgenomen in het juryrapport over de school.

1. ONDERWIJSPROCES

1.1 Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Binnen de kaders van de wet maken zij keuzen in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren hanteren leermiddelen die afgestemd zijn op de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

1.2 Zicht op ontwikkeling

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De leraren verzamelen voortdurend systematische informatie over de ontwikkeling van hun leerlingen. Zij gaan regelmatig na in welke mate de leerlingen profiteren van het geboden onderwijs en hoe de ontwikkeling van leerlingen verloopt uitgaand van de eigen capaciteiten en ten opzichte van leeftijdgenoten. Wanneer leerlingen het onderwijs niet genoeg lijken te benutten, gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De leraren gebruiken al deze informatie vervolgens om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. De leraren hanteren daarbij een cyclische aanpak.

1.3 Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben, en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen, waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau.

Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

1.4 Ondersteuning

Leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod en ondersteuning.

De school heeft voor leerlingen met bijzondere ondersteuningsbehoeften extra aanbod en begeleiding gepland. Deze ondersteuning is gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de leerling. Voor de leerlingen die structureel onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau dan de

leeftijdsgroep of extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, stelt de school een (ontwikkelings)perspectief op. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt deze zo nodig bij.

2. SCHOOLKLIMAAT & VEILIGHEID

2.1 Schoolklimaat

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch en didactisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en er heerst een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling.

2.2 Veiligheid

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en de omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren brengen leerlingen sociale competenties bij en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

3. KWALITEITSZORG EN AMBITIE

3.1 Evaluatie en verbetering

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet – rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie – waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel bekwaam is en deze bekwaamheid onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie tussen de resultaten en de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

3.2 Kwaliteitscultuur

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren, wordt door de leraren breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen alle geledingen in de instelling.

De schoolleiding, leraren en het ondersteunend personeel werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.